

М. М. СЕВЯРНЁУ, С. Г. СКАРАПАНАУ, У. А. ШЧАРБАКОУ

СТАНАЎЛЕННЕ АКАДЭМІІ АГРАРНЫХ НАВУК РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

У мэтах далейшага ўдасканалення навуковага забеспячэння аграпрамысловага комплексу рэспублікі, развіцця фундаментальных і прыкладных даследаванняў, забеспячэння навукова-тэхнічнага прагрэсу ў сельскай гаспадарцы і перапрацоўчых галінах прамысловасці Пастановай Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 9 студзеня 1992 г. заснавана Акадэмія аграрных навук Рэспублікі Беларусь.

Гэта падзея станоўча сустрэта навуковай грамадскасцю рэспублікі. Новая акадэмія заклікана аб'яднаць намаганні вучоных для вырашэння праблем інтэнсіфікацыі сельскагаспадарчай вытворчасці ў сучасных умовах.

6—7 мая 1992 г. адбыліся выбары сапраўдных членаў і членаў-карэспандэнтаў. Яны прайшлі ў поўнай адпаведнасці з патрабаваннямі Статута акадэміі да яе членаў.

На пяць аб'яўленых вакансій акадэмікаў было выстаўлена пяць кандыдатаў, з якіх тры беларусы і двое рускіх; усе прэтэндэнты — дактары навук. Па ўзросту чатыры прэтэндэнты да 60 і адзін да 65 гадоў. Усе яны атрымалі падтрымку вучоных калектываў інстытутаў Рэспублікі Беларусь і СНД і далі згоду балаціравацца на выбарах у сапраўдныя члены ААН РБ.

Тайным галасаваннем акадэмікамі абраны:

1. Карлоўскі Уладзіслаў Піліпавіч, 1933 г. нараджэння, беларус, са служачых, доктар тэхнічных навук з 1980 г. па спецыяльнасці «Меліярацыя», прафесар, член-карэспандэнт ААН РБ з 1992 г., лаўрэат прэміі СМ СССР 1984 г., дырэктар БелНДІМіВГ з 1977 г. Вылучаны кандыдатам у сапраўдныя члены ААН РБ вучоным саветам БелНДІМіВГ па спецыяльнасці «Меліярацыя і лугаводства». Вынікі галасавання: за — 25, супраць — 3 чалавекі.

У. П. Карлоўскім апублікаваны 192 навуковыя працы, у тым ліку тры манаграфіі, і атрыманы 22 аўтарскія пасведчання. Ён падрыхтаваў 11 кандыдатаў навук. Пасля абароны доктарскай дысертацыі (1980 г.) апублікаваў 72 працы, у тым ліку адну манаграфію.

Асноўныя даследаванні У. П. Карлоўскага прысвечаны развіццю комплексных працэсаў вытворчасці земляных работ пры будаўніцтве меліярацыйных сістэм, што выключаюць сезоннае выкарыстанне тэхнікі.

2. Самерсаў Вілор Фрыдманавіч, 1937 г. нараджэння, рускі, са служачых, доктар сельскагаспадарчых навук з 1984 г., прафесар, член-карэспандэнт ААН РБ з 1992 г. і Расійскай АСГН з 1991 г., дырэктар БелНДІ аховы раслін з 1978 г. Вылучаны кандыдатам у сапраўдныя члены ААН РБ Інстытутам аховы раслін (за — 20, супраць — 3) па спецыяльнасці «Ахова раслін».

Вынікі навуковых даследаванняў В. Ф. Самерсава асветлены ў 256 публікацыях, з іх тры манаграфіі, 55 прац без сааўтараў. Ён падрыхтаваў 7 кандыдатаў навук. Пасля абароны доктарскай дысертацыі (1984 г.) апублікаваў 92 навуковыя працы, пасля абрання членам-карэспандэнтам УАСГНІЛ (1988 г.) — 43 публікацыі.

В. Ф. Самерсаў паспяхова развівае новы навуковы напрамак — распрацоўку аўтаматызаваных сістэм кіравання фітасанітарным станам аграцэнозаў. Ён устаноўлена ўзаемасувязь паміж узроўнем унясення мінеральных угнаенняў і тэмпамі развіцця насякомых-фітафагаў, што з'явілася метадалагічнай асновай для прагнозаў фітасанітарнага стану тэрыторый.

3. Смяян М. І., 1932 г. нараджэння, беларус, з сялян, доктар сельскагаспадарчых навук з 1981 г., прафесар, член-карэспандэнт АН Беларусі з 1989 г., лаўрэат Дзяржаўнай прэміі БССР за 1976 г. З 1969 г. працуе намеснікам дырэктара БелНДІГіА. Вылучаны кандыдатам у сапраўдныя члены ААН Рэспублікі Беларусь БелНДІГіА (адзінагалосна) па спецыяльнасці «Агראглебазнаўства».

М. І. Смяян мае 151 публікацыю, з іх пяць манаграфій. Ён з'яўляецца сааўтарам БелСЭ па раздзелу «Глебы Беларусі». Падрыхтаваў 7 кандыдатаў навук. Пасля абароны доктарскай дысертацыі (1980 г.) апублікаваў 84, а пасля абрання членам-карэспандэнтам (1989 г.) — 27 друкаваных прац.

М. І. Смяян вядомы навуковай грамадскасці і практыцы як вучоны-глебазнаўца. Галоўным напрамкам яго даследаванняў з'яўляецца глыбокае вывучэнне асноўных фактараў пашыранага ўзнаўлення ўрадлівасці.

4. Самсонаў Уладзімір Паўлавіч, 1928 г. нараджэння, рускі, са служачых, доктар сельскагаспадарчых навук з 1988 г., заслужаны работнік

сельскай гаспадаркі, член-карэспандэнт Расійскай АСГН з 1991 г., ААН РБ — з 1992 г., дырэктар БелНДІЗіК з 1974 г.

Вылучаны кандыдатам у сапраўдныя члены ААН РБ вучоным саветам БелНДІЗіК (за — 20, супраць — 8 і 3 — несапраўдныя) па спецыяльнасці «Раслінаводства». Вынікі яго навуковых даследаванняў апублікаваны ў 94 працах і 4 вынаходствах, у тым ліку без сааўтараў 50 навуковых артыкулаў.

Пасля абароны доктарскай дысертацыі (1988 г.) апублікаваў 12 навуковых прац, пасля абрання членам-карэспандэнтам ААН РБ навуковай працоўкі яшчэ не мае.

Навуковая дзейнасць У. П. Самсонава шматгранная. Большая частка яго навуковых прац прысвечана даследаванню біялагічных уласцівасцей зерневых культур у глебава-кліматычных умовах Рэспублікі Беларусь, што дало яму магчымасць распрацаваць тэарэтычныя палажэнні інтэнсіўных тэхналогій вытворчасці зерня, якія паспяхова выкарыстоўваюцца практыкай. Вядомыя працы У. П. Самсонава ў галіне аграэхнікі вырошчвання кармавых культур, аховы раслін і эканомікі сельскагаспадарчай вытворчасці.

5. На вакансію акадэміка па Аддзяленню эканомікі і інфарматыкі вылучалася кандыдатура Шарэцкага Сямёна Георгіевіча, 1936 г. нараджэння, беларуса, з сялян, агранома па спецыяльнасці, доктара эканамічных навук з 1985 г., прафесара, члена-карэспандэнта Расійскай АСГН з 1991 г., ААН РБ — з 1992 г. Ён з'яўляецца старшынёй калгаса «Чырвоны Сцяг» Валожынскага раёна Мінскай вобласці з 1984 г. Вылучаны кандыдатам у сапраўдныя члены ААН РБ вучоным саветам БелНДІЭПАК (за — 19, супраць — 1, несапраўдныя бюлетэні — 2).

С. Г. Шарэцкі мае 41 публікацыю, у тым ліку дзве манаграфіі. Без сааўтараў апублікаваў 40 прац. Пасля абароны доктарскай дысертацыі (1985 г.) апублікаваў пяць, пасля абрання членам-карэспандэнтам — адзін навуковы артыкул. Ён не падрыхтаваў ніводнага кандыдата навук.

Кола навуковых інтарэсаў С. Г. Шарэцкага шырокае: ён асвятляе праблемы эфектыўнага выкарыстання грамадскіх фондаў, форм матэрыяльнага стымулявання і аплаты працы, спецыялізацыі і канцэнтрацыі вытворчасці, эканамічных і арганізацыйных праблем пераходу калгасаў і саўгасаў да рынку.

Экспертная камісія па кандыдатуры С. Г. Шарэцкага не прыйшла да адзінай думкі ў сувязі з невялікім яго навуковым багажом, але ўсё ж палічыла дапушчальным рэкамендаваць яго да абрання сапраўдным членам ААН РБ. Аднак у выніку тайнага галасавання С. Г. Шарэцкі не быў абраны.

На 20 вакансій членаў-карэспандэнтаў калектывамі навукова-даследчых інстытутаў, устаноў і асобнымі вучонымі вылучаны 54 кандыдатуры з ліку вучоных і спецыялістаў сельскай гаспадаркі: з іх 40 беларусаў, 11 рускіх, 1 паляк, 1 украінец, 1 яўрэй. Ва ўзросце да 55 гадоў уключна — 35 прэтэндэнтаў (65%), да 60 гадоў — 12 (22%), старэй за 60 гадоў — 7 (13%). Вучоную ступень доктара навук маюць 40, кандыдата навук — 13 чалавек, без вучонай ступені — 1; працуючых у НДІ — 47, спецыялістаў сельскай гаспадаркі — 7 чалавек. Усе вылучаныя кандыдаты, што далі згоду бадацціравацца на выбарах у члены-карэспандэнты ААН РБ, характарызуюцца станоўча.

Па Аддзяленню земляробства і раслінаводства на шэсць вакантных месцаў членаў-карэспандэнтаў пададзена 15 заяў: з іх дактароў навук — 11, кандыдатаў навук — 4; ва ўзросце да 55 гадоў — 9, да 60 гадоў — 6 чалавек.

Членамі-карэспандэнтамі па Аддзяленню земляробства і раслінаводства абраны:

1. Ніканчык Пётр Іванавіч (агульнае земляробства), 1932 г. нараджэння, беларус, з сялян, аграном, доктар сельскагаспадарчых навук з

1987 г. па спецыяльнасці «Агульнае земляробства», старшы навуковы супрацоўнік па званню, кіраўнік аддзела земляробства і лабараторыі севазваротаў з 1988 г. Вылучаны кандыдатам у члены-карэспандэнты ААН РБ вучоным саветам БелНДІЗіК (за — 26, супраць — 1, несапраўдных бюлетэні — 4).

П. І. Ніканчык мае 84 публікацыі, з іх дзве манаграфіі. Пасля абароны доктарскай дысертацыі (1987 г.) апублікаваў сем навуковых артыкулаў і адну манаграфію. Ён апублікавана 26 навуковых прац без сааўтарства. Падрыхтаваных кандыдатаў навук не мае.

Навуковая дзейнасць П. І. Ніканчыка звязана з абгрунтаваннем сістэм севазваротаў з улікам уласцівасцей глеб і спецыялізацыі гаспадарак. Ён вядомы як вучоны па распрацоўцы агранамічных асноў прымянення прамежавых культур у севазваротах.

2. Афанасік Рыгор Іванавіч (меліярацыя, лугаводства), 1935 г. нараджэння, беларус, з сялян, інжынер-гідратэхнік, заслужаны меліяратар БССР з 1980 г., доктар тэхнічных навук па спецыяльнасці «Меліярацыя і арашальнае земляробства» з 1984 г., прафесар, загадчык лабараторыі меліярацыі тарфяных глеб з 1971 г.

Р. І. Афанасік — аўтар 105 публікацый, з іх 100 навуковых артыкулаў. У яго тры аўтарскія пасведчання, адна манаграфія; без сааўтараў апублікаваны 31 навуковы артыкул. Пасля абароны доктарскай дысертацыі (1984 г.) апублікаваў 25 прац; ім падрыхтавана 6 кандыдатаў навук.

Р. І. Афанасік вядомы як вучоны ў галіне распрацоўкі тэорыі і практыкі комплекснага рэгулявання воднапаветранага, цеплавога і пажыўнага рэжымаў глебы. Вядомы яго працы па мадэліраванню ўплыву буйнамаштабнай меліярацыі на прыродныя комплексы наогул і ліквідацыю вынікаў катастрофы Чарнобыльскай АЭС у прыватнасці.

3. Багдзевіч Іосіф Міхайлавіч (аграхімія), 1937 г. нараджэння, паляк, з сялян, аграном, доктар сельскагаспадарчых навук з 1992 г., старшы навуковы супрацоўнік па званню, дырэктар БелНДІПіА з 1980 г., генеральны дырэктар НВА «Урадлівасць» з 1984 г.

Вылучаны кандыдатам у члены-карэспандэнты ААН РБ па спецыяльнасці «Аграхімія» вучоным саветам БелНДІПіА (адзінагалосна).

І. М. Багдзевіч апублікаваў 203 працы, атрымаў 6 аўтарскіх пасведчанняў; 39 прац напісана ім без сааўтараў; падрыхтаваў 5 кандыдатаў навук.

І. М. Багдзевіч — вядомы вучоны ў галіне аграхіміі і глебазнаўства, развівае навуковыя асновы кіравання ўрадлівасцю глеб і павышэння прадукцыйнасці аграцэннозаў. Значнасць і навуковая навізна прац І. М. Багдзевіча заключаецца ў тэарэтычным і эксперыментальным абгрунтаванні канцэпцыі рэгуляемага павышэння ўрадлівасці дзярнова-падзолістых глеб, шляхоў пераадолення негатыўных вынікаў хімізацыі земляробства, а ў апошнія гады і радыеактыўнага забруджвання глебы. Распрацаваныя ім інтэграваныя мадэлі ўрадлівасці глеб з зададзеным узроўнем прадукцыйнасці севазваротаў і нарматыўна-метадычная аснова аўтаматызаванага кіравання ўрадлівасцю глеб дазваляюць больш эфектыўна выкарыстоўваць матэрыяльна-энергетычныя рэсурсы і скараціць тэрміны акультурвання глеб з нізкай урадлівасцю.

4. Грыб Станіслаў Іванавіч (селекцыя і насенняводства), 1944 г. нараджэння, беларус, з сялян, аграном, доктар сельскагаспадарчых навук з 1988 г., старшы навуковы супрацоўнік па званню, намеснік дырэктара БелНДІЗіК з 1978 г. Кандыдатам у члены-карэспандэнты ААН РБ вылучаны вучоным саветам БелНДІЗіК (за — 22, супраць — 5, несапраўдных бюлетэняў — 4).

У С. І. Грыба 145 публікацый, з іх адна манаграфія; 27 публікацый напісана без сааўтарства. Ён аўтар 15 аўтарскіх пасведчанняў. Пасля абароны доктарскай дысертацыі (1988 г.) апублікаваў 32 працы і атрымаў 2 аўтарскія пасведчання. Падрыхтаваных кандыдатаў навук няма.

С. І. Грыб — адзін з вядучых вучоных, вядомы селекцыянер па збожжавых культурах. Яго працы па праблемах селекцыі ячменю і іншых сельскагаспадарчых культур шырока вядомы ў навуковых колах і ў вытворчасці. Значнасць і навуковая навізна прац С. І. Грыба заключаецца ў тэарэтычным абгрунтаванні напрамку стварэння сартоў ячменю інтэнсіўнага тыпу для глеб высокага і сярэдняга ўзроўню ўрадлівасці.

5. Іванюк Уладзімір Рыгоровіч (ахова раслін), 1941 г. нараджэння, беларус, з сялян, біёлаг, доктар біялагічных навук па спецыяльнасці «Ахова раслін» з 1982 г., прафесар, галоўны навуковы супрацоўнік БелНДІАР з 1989 г. Кандыдатам у члены-карэспандэнты ААН РБ вылучаны Беларускім інстытутам аховы раслін (за — 21, супраць — 2).

У. Р. Іванюк мае 193 публікацыі, у тым ліку адну манаграфію, тры аўтарскія пасведчанні; 89 прац напісана без сааўтараў; падрыхтаваў шэсць кандыдатаў навук. Пасля абароны доктарскай дысертацыі (1982 г.) мае 52 публікацыі.

У. Р. Іванюк з'яўляецца адным з вядучых вучоных у галіне аховы раслін у рэспубліцы. Ён правёў глыбокае вывучэнне біялогіі ўзбуджальнікаў многіх захворванняў і на гэтай аснове распрацаваў высокаэфектыўныя метады барацьбы з імі. Каштоўным вынікам яго даследаванняў з'яўляецца распрацоўка метаду ацэнкі і стварэння зыходнага матэрыялу для селекцыі раслін на ўстойлівасць да хвароб. Вялікую навуковую і практычную каштоўнасць маюць яго распрацоўкі па высвятленні прычын узнікнення і развіцця эпифітоты хвароб, па спосабах прыгнечання паразітычнай актыўнасці патагенаў і хваробаўстойлівасці карысных раслін.

Па Addзяленню жывёлагадоўлі і ветэрынарыі на шэсць вакантных месцаў членаў-карэспандэнтаў пададзена 18 заяў; з іх дактароў навук — 15, кандыдатаў навук — 2; ва ўзросце да 55 гадоў — 11, старэй за 55 гадоў — 7.

Членамі-карэспандэнтамі па гэтаму Addзяленню абраны:

1. Шыйко Іван Паўлавіч (развядзенне, селекцыя і ўзнаўленне сельскагаспадарчай жывёлы), 1948 г. нараджэння, беларус, з сялян, заатэхнік, доктар сельскагаспадарчых навук з 1987 г. па спецыяльнасці «Селекцыя, развядзенне і ўзнаўленне сельскагаспадарчай жывёлы», прафесар, загадчык лабараторыі вылічальна-аналітычных даследаванняў БелНДІЖ з 1990 г. Кандыдатам у члены-карэспандэнты вылучаны вучоным саветам БелНДІЖ (за — 24, супраць няма).

І. П. Шыйко мае 110 публікацый, у тым ліку тры манаграфіі, два аўтарскія пасведчанні; 46 артыкулаў напісаны без сааўтараў. Пасля абароны доктарскай дысертацыі (1987 г.) апублікаваў 42 працы. Ён падрыхтаваў сем кандыдатаў навук і аднаго доктара навук.

Прафесар І. П. Шыйко вядомы як вучоны, які ўнёс уклад у даследаванні па распрацоўцы тэарэтычных і метадалагічных асноў павышэння прадукцыйных якасцей свіней.

2. Шляхтуноў Уладзімір Іосіфавіч (прыватная заатэхнія), 1936 г. нараджэння, беларус, з сялян, заатэхнік, доктар сельскагаспадарчых навук з 1985 г., прафесар кафедры прыватнай жывёлагадоўлі Віцебскага ветэрынарнага інстытута з 1990 г. Вылучаны вучоным саветам Віцебскага ветэрынарнага інстытута (за — 38, супраць няма).

У. І. Шляхтуноў мае 101 публікацыю, у тым ліку восем манаграфій, 86 навуковых артыкулаў. Без сааўтараў ім апублікавана 14 прац. Пасля абароны доктарскай дысертацыі (1985 г.) апублікаваў 21 працу, падрыхтаваў пяць кандыдатаў навук.

У. І. Шляхтуноў вядомы як вучоны ў галіне фарміравання прадукцыйнасці буйной рагатай жывёлы, метадаў павелічэння вытворчасці і паляпшэння якасці ялавічыны, скарачэння страт мясной прадукцыі ў працэсе вытворчасці, транспарціроўкі і перадзабойнага ўтрымання жывёлы.

3. Мірачыцкі Фёдар Уладзіміравіч (прыватныя заатэхнія), 1936 г. нараджэння, беларус, з сялян, заслужаны работнік сельскай гаспадаркі з 1983 г., лаўрэат Дзяржаўнай прэміі СССР за 1980 г., міністр сельскай гаспадаркі і харчавання РБ з 1991 г. Кандыдатам у члены-карэспандэнты ААН РБ вылучаны акадэмікамі С. Г. Скарапанавым і М. М. Севярнёвым.

Ф. У. Мірачыцкі апублікаваў 21 артыкул. Ён з'яўляецца сааўтарам трох манаграфій. Працы Ф. У. Мірачыцкага прысвечаны прагрэсіўным тэхналогіям вытворчасці малака, ялавічыны і свініны, пытанням камплектавання малочных і адкормачных ферм прамысловага тыпу, племянной справе, кормавытворчасці і вырашэнню праблемы кармавога бялку.

Практычная рэалізацыя гэтых распрацовак Ф. У. Мірачыцкага забяспечыла дынамічнае развіццё жывёлагадоўлі і кормавытворчасці. У апошнія 15—20 гадоў забяспечваліся ўстойлівыя тэмпы росту вытворчасці і нарыхтовак мяса і малака, прадукцыйнасці грамадскай жывёлагадоўлі. За распрацоўку і ўкараненне эфектыўнай сістэмы племянной работы ў свінагадоўлі, стварэнне беларускага ўнутрыпароднага тыпу свіней буйной белай і беларускай чорна-пярэстай парод Ф. У. Мірачыцкаму прысуджана прэмія Савета Міністраў былога СССР.

4. Карпуць Іван Мацвеевіч (дыягностыка і тэрапія жывёлы), 1938 г. нараджэння, беларус, з сялян, ветурач, доктар ветэрынарных навук з 1977 г., прафесар, прарэктар па навуковай рабоце Віцебскага ветэрынарнага інстытута з 1989 г. Кандыдатам у члены-карэспандэнты вылучаны вучоным саветам Віцебскага ветэрынарнага інстытута (за — 38).

І. М. Карпуць мае 269 публікацый, у тым ліку шэсць манаграфій, чатыры даведнікі, 193 навуковыя артыкулы, тры аўтарскія пасведчання. Пасля абароны доктарскай дысертацыі (1977 г.) апублікаваў 175 прац, у тым ліку шэсць манаграфій; падрыхтаваў дзевяць кандыдатаў і аднаго доктара навук.

Прафесар І. М. Карпуць з'яўляецца высокакваліфікаваным спецыялістам у галіне дыягностыкі і тэрапіі жывёлы, імуналогіі і імунапаталогіі хвароб маладняку. Ён устаноўлены заканамернасці ў фарміраванні імуннай рэактыўнасці ў жывёлін, вызначаны крытычныя імуналагічныя перыяды ў жыцці маладняку і звязаныя з імі хваробы. Вывучаны ўплыў антыбіётыкаў, ксенабіётыкаў і вітамінаў на імунную рэактыўнасць і якасць жывёлагадоўчай прадукцыі. Ён з'яўляецца заснавальнікам новага навуковага напрамку па імунапаталогіі жывёлы.

5. Андросік Мікалай Мікалаевіч (ветэрынарная мікрабіялогія, эпизааталогія і імуналогія), 1945 г. нараджэння, беларус, з сялян, ветурач, доктар ветэрынарных навук з 1990 г. па спецыяльнасці «Ветэрынарная мікрабіялогія, вірусалогія, эпизааталогія, мікалогія і імуналогія», старшы навуковы супрацоўнік па званню, намеснік дырэктара БелНДІЭВ імя С. М. Вышалескага з 1990 г. Кандыдатам у члены-карэспандэнты ААН РБ вылучаны вучоным саветам БелНДІЭВ (за — 18, супраць — 1, несапраўдны бюлетэнь — 1).

М. М. Андросік мае 74 публікацыі, у тым ліку адну манаграфію, 35 навуковых артыкулаў, два аўтарскія пасведчання; без сааўтараў апублікаваны 53 працы. Пасля абароны доктарскай дысертацыі (1990 г.) апублікаваў пяць прац, падрыхтаваў пяць кандыдатаў навук.

М. М. Андросік распрацоўвае метады дыягностыкі мікаплазмозу свіней з дапамогай метаду імунафлуарэсцыруючых антыцелаў, рэакцыі аглютынацыі і непрамой гемаглютынацыі. З мэтай прафілактыкі гэтай хваробы ім вынайздзена тканкавая фармолвакцына і інактываванаая супрацьмікаплазменная вакцына, прапанавана схема атрымання і аэразольнага прымянення полівалентнай гіперімуннай сывараткі і сывараткі крыві рэканвалесцентаў. Упершыню ім атрыманы даныя аб развіцці інфекцыйнага працэсу, парушэнні абменных працэсаў, імунных і імунапаталагічных рэакцый пры мікаплазмозе, якія выкарыстоўва-

юцца пры распрацоўцы сродкаў патагенетычнай і імунамадэлюючай тэрапіі.

6. Кавалёў Мікалай Андрэевіч (ветэрынарная мікрабіялогія, эпизааталогія і імуналогія), 1937 г. нараджэння, беларус, з сялян, доктар ветэрынарных навук з 1977 г. па спецыяльнасці «Ветэрынарная эпизааталогія, мікрабіялогія, вірусалогія і мікалогія», прафесар, дырэктар БелНДІЭВ імя С. М. Вышалескага з 1988 г. Кандыдатам у члены-карэспандэнты вылучаны вучоным саветам па месцы працы (за — 18, супраць — 1, несапраўдных бюлетэняў — 1).

М. А. Кавалёў мае 220 публікацый, у тым ліку сем манаграфій, дзесяць аўтарскіх пасведчанняў; 20 артыкулаў напісаны без сааўтараў. Пасля абароны доктарскай дысертацыі (1977 г.) апублікаваў 123 працы, у тым ліку чатыры манаграфіі; падрыхтаваў 19 кандыдатаў і двух дактароў навук.

М. А. Кавалёў вядомы як вучоны ў галіне вывучэння інфекцыйнай паталогіі жывёлы. Ён распрацаваны і ўкаранёны ў практыку вакцыны супраць шаленства дзікіх драпежных, парагрыпу-3, інфекцыйнага рынотрахеіту і парагрыпу-3, пастэрэлёзу і ІРТ буйной рагатай жывёлы, рота- і каронавірусных энтэрытаў парасят і цялят, скарачанае схема вымушаных антырабічных прышчэпак жывёлін, аэрозольны спосаб вакцынацыі свіней, супрацьвірусныя сываратачныя прэпараты, сродкі і экспрэс-метады дыягностыкі шаленства, хваробы Аўескі, вірусных рэспіраторных і страўнікава-кішачных захворванняў буйной рагатай жывёлы і свіней.

Па Addзяленню механізацыі, энергетыкі і аўтаматызацыі на тры вакансіі членаў-карэспандэнтаў пададзена сем заяў. Усе кандыдаты на абранне — дактары навук; ва ўзросце 55 гадоў — шэсць і да 60 гадоў — адзін чалавек.

На адкрытыя вакансіі абраны:

1. Герасімовіч Леанід Сцяпанавіч (электрыфікацыя сельскагаспадарчай вытворчасці), 1939 г. нараджэння, беларус, са служачых, інжынер-электрык, доктар тэхнічных навук з 1983 г. па спецыяльнасці «Электрыфікацыя сельскагаспадарчай вытворчасці», прафесар, рэктар БІМСГ з 1989 г. Кандыдатам у члены-карэспандэнты ААН РБ вылучаны вучоным саветам БІМСГ (за — 37, супраць — 1).

Л. С. Герасімовіч апублікаваў 195 навуковых прац, у тым ліку дзве манаграфіі і два навучальныя дапаможнікі; ён мае 72 аўтарскія пасведчання. Без сааўтараў апублікавана 12 артыкулаў. Пасля абароны доктарскай дысертацыі (1983 г.) апублікаваў 93 працы, падрыхтаваў дзесяць кандыдатаў навук.

Л. С. Герасімовіч развівае новыя навуковы напрамак па стварэнні і выкарыстанні элементнай базы ў выглядзе танкаслонных целаў і пакрыццяў з комплексам уласцівасцей і функцый, што забяспечваюць энергэсурсазберажэнне і пашырэнне маштабаў рацыянальнага выкарыстання электраэнергіі ў сельскай гаспадарцы. Ён распрацаваны прыцыпова новыя апараты з плёначнымі электраагравальнікамі, у тым ліку самарэгулюемыя абагравальнікі, паточныя ўстаноўкі для награвання і пастэрызацыі харчовых матэрыялаў, электрагеліянагравальнікі, электрацеплаабменнікі.

Развіваецца тэорыя і практыка стварэння камбінаваных энергазберагальных сістэм мікраклімату жывёлагадоўчых памяшканняў і збудаванняў ахоўнага грунту.

2. Шаршуноў Вячаслаў Аляксеевіч (механізацыя сельскагаспадарчай вытворчасці), 1949 г. нараджэння, рускі, са служачых, інжынер-механік, доктар тэхнічных навук з 1990 г. па спецыяльнасці «механізацыя сельскагаспадарчай вытворчасці», прафесар, загадчык кафедры механізацыі жывёлагадоўлі і электрыфікацыі сельскагаспадарчай вытворчасці з 1987 г. Кандыдатам у члены-карэспандэнты вылучаны вучоным саветам БСГА (за — 45, супраць — 1).

В. А. Шаршуноў мае 161 публікацыю, у тым ліку 58 аўтарскіх пасведчанняў і адну манаграфію; без сааўтараў апублікаваў 17 прац. Пасля абароны доктарскай дысертацыі апублікаваў 14 прац, падрыхтаваў аднаго кандыдата навук.

В. А. Шаршуноў вядомы як вучоны ў галіне стварэння тэхнікі для нарыхтоўкі і прыгатавання кармоў. Ём распрацаваны тэхналагічныя і тэхнічныя асновы новага пакалення машын для ўборкі метадам абчэсвання і стаяцярнай апрацоўкі насеннай купкі злакавых і бабовых кармавых культур. З яго ўдзелам створаны і выпрабаваны рад новых канструкцый адаптараў для ўборкі канюшыны і кармавога лубіну на насенне, прыгатавання поўнарацыянных гранул з дабаўленнем бялковай сыравіны бабовых культур.

3. Караткевіч Аляксандр Вікенцьевіч (эксплуатацыя і рамонт сельскагаспадарчай тэхнікі), 1939 г. нараджэння, беларус, са служачых, інжынер-механік, доктар тэхнічных навук з 1991 г. па спецыяльнасці «Эксплуатацыя і рамонт сельскагаспадарчай тэхнікі», дацэнт, дырэктар Заходняй МВС з 1981 г., заслужаны работнік сельскай гаспадаркі Рэспублікі Беларусь з 1984 г. Кандыдатам у члены-карэспандэнты вылучаны НТС Заходняй МВС (за — 18).

Вынікі даследаванняў А. В. Караткевіча асветлены ў 183 публікацыях, у тым ліку ў чатырох манаграфіях, 20 кнігах (дапаможнікі для інжынерна-тэхнічных работнікаў), 11 навуковых артыкулах; мае 40 аўтарскіх пасведчанняў. Пасля абароны доктарскай дысертацыі апублікаваў пяць прац. Падрыхтоўку кандыдатаў навук не вядзе.

А. В. Караткевіч з'яўляецца адным з вядучых беларускіх вучоных у галіне эксплуатацыі сельскагаспадарчай тэхнікі і механізацыі сельскагаспадарчай вытворчасці. Ём распрацаваны рад новых метадаў выпрабаванняў сельскагаспадарчай тэхнікі, уключаных у 11 нарматыўна-метадычных дакументаў на дзяржаўныя выпрабаванні; развіта тэорыя паскоранага выпрабавання машын на надзейнасць за кошт шасці новых метадаў рэзанансных выпрабаванняў у замкнутым контуры; распрацаваны і ўкаранёны ў практыку арыгінальныя стэнды і выпрабавальнае абсталяванне звыш 20 назваў. Прапанаваны новыя тэхнічныя рашэнні (22 вынаходствы) па рабочих органах новых сродкаў механізацыі. Распрацавана і рэалізавана сістэма асваення новай тэхнікі ў сельскагаспадарчай вытворчасці.

Па Аددзяленню эканомікі кіравання і інфарматыкі на чатыры аб'яўленыя вакансіі членаў-карэспандэнтаў па спецыяльнасці «Эканоміка, планаванне і арганізацыя кіравання аграпрамысловым комплексам» гададзена 14 заяў, у тым ліку восем дактароў навук і шэсць кандыдатаў навук. Тры дактары навук ва ўзросце да 55 гадоў, адзін доктар навук — да 60 гадоў і чатыры дактары навук — старэй за 60 гадоў; кандыдатаў навук да 55 гадоў — пяць чалавек. Такім чынам, з 14 прэтэндэнтаў узроставаму цензу адпавядаюць тры дактары навук і пяць кандыдатаў навук.

З васьмі прэтэндэнтаў, якія маглі быць дапушчаны на конкурс, экспертная камісія разгледзела навуковыя даныя ў першую чаргу трох дактароў навук. Пры гэтым у ацэнцы і прыняцці канчатковых рашэнняў экспертная камісія кіравалася не толькі агульнымі патрабаваннямі, што прад'яўляюцца Статутам ААН РБ да выбарання членаў-карэспандэнтаў, але і неабходнасцю падбору ядра эканамістаў для будучага аددзялення эканомікі, вакол якога можна было б аб'яднаць усе творчыя сілы эканамістаў рэспублікі ў вырашэнні наступных праблем далейшага сацыяльна-эканамічнага развіцця вёскі. Такія істотныя дадатковыя патрабаванні да адбору прэтэндэнтаў.

1. Валуеў Валянцін Васільевіч, 1936 г. нараджэння, рускі, са служачых, аграном-эканаміст, доктар эканамічных навук з 1990 г. па спецыяльнасці «Эканоміка, планаванне і арганізацыя кіравання сельскай гаспадаркай», старшы навуковы супрацоўнік, загадчык аддзела экана-

мічных даследаванняў БелНДІБ з 1987 г. Кандыдатам у члены-карэспандэнты вылучаны вучоным саветам па месцы працы (за — 16).

В. В. Валуеў мае 229 публікацый, у тым ліку адну манаграфію; без сааўтараў апублікаваны 74 працы. Пасля абароны доктарскай дысертацыі (1990 г.) публікацый не мае; падрыхтаваў трох кандыдатаў навук.

Пераважная большасць публікацый В. В. Валуева прысвечана прапагандзе прагрэсіўных тэхналогій і перадавога вопыту вырошчвання бульбы ў рэспубліцы. Ён з'яўляецца сааўтарам рада нарматыўна-даведачных прац па бульбе.

Экспертная камісія становіцца ацаніла творчы ўклад В. В. Валуева, але, улічваючы яго вузкую спецыялізацыю, устрымалася ад рэкамендацый для выбаранна членам-карэспандэнтам.

2. Заяц Мікалай Емяльянавіч, 1943 г. нараджэння, беларус, з сялян, эканаміст, доктар эканамічных навук з 1991 г. па спецыяльнасці «Фінансы, грашовае абарачэнне і крэдыт», дацэнт, прарэктар па навуковай рабоце, дацэнт кафедры фінансаў Белдзяржэканомуніверсітэта з 1991 г. Кандыдатам у члены-карэспандэнты ААН РБ вылучаны вучоным саветам па месцы працы (за — 40, супраць — 4, несапраўдных бюлетэняў — 2).

М. Е. Заяц мае 41 публікацыю, у тым ліку дзве манаграфіі; 33 працы напісаны без сааўтараў. Пасля абароны доктарскай дысертацыі (1991 г.) публікацый не мае, падрыхтаваных кандыдатаў навук не мае. Навуковыя распрацоўкі М. Е. Зайца прысвечаны праблемам фінансава-грашовага абарачэння. Ён распрацаваны механізм размеркавання даходаў рэнтнага паходжання на розных узроўнях рэгіянальнага кіравання і метады іх адабравання.

Экспертная камісія становіцца ацаніла навуковыя распрацоўкі М. Е. Зайца, аднак яны не адпавядаюць у поўнай меры спецыяльнасці «Эканоміка, планаванне і арганізацыя кіравання аграпрамысловай вытворчасцю», на якую аб'яўлены выбары.

3. Лянькоў Іосіф Іосіфавіч, 1941 г. нараджэння, беларус, з сялян, аграном-эканаміст, доктар эканамічных навук з 1990 г. па спецыяльнасці «Эканоміка-матэматычныя метады», прафесар, загадчык кафедры матэматычнага мадэлявання БСГА з 1987 г. Кандыдатам у члены-карэспандэнты ААН РБ вылучаны па месцы працы (за — 32, супраць — 14).

І. І. Лянькоў апублікаваў 59 навуковых прац, у тым ліку адну манаграфію, 12 навучальных дапаможнікаў. Без сааўтараў апублікаваў 50 прац. Пасля абароны доктарскай дысертацыі (1990 г.) ім апублікавана 10 прац; падрыхтаваных кандыдатаў навук не мае.

І. І. Лянькоў з'яўляецца спецыялістам у галіне эканоміка-матэматычнага мадэлявання функцыяніравання вытворчых структур і фарміраванняў, аналізу іх дзейнасці і планавання вытворчасці. Ён прапанавана сістэма эканоміка-матэматычных мадэлей для абгрунтавання збалансаванага развіцця трох вытворчых падсістэм раённага аграпрамысловага комплексу. Распрацавана канцэптуальная схема максімізацыі эканамічнай выніковасці АПК раёна на базе ўдасканалення механізма гаспадарання і выкарыстання сістэмы эканоміка-матэматычных мадэлей.

Экспертная камісія становіцца ацаніла навуковую дзейнасць І. І. Лянькова ў галіне матэматычнага мадэлявання эканамічных працэсаў, аднак палічыла, што напрамак яго навуковай дзейнасці не ў поўнай меры адпавядае аб'яўленай спецыяльнасці.

4. Гарачка Мікалай Іванавіч, 1930 г. нараджэння, беларус, з сялян, эканаміст па спецыяльнасці, доктар эканамічных навук з 1981 г., прафесар кафедры ў Беларускай рэспубліканскай вышэйшай школе кіравання. Кандыдатам у члены-карэспандэнты ААН РБ вылучаны вучоным саветам па месцы працы.

М. І. Гарачка мае 120 публікацый, з іх дзве манаграфіі. Без сааўта-

раў апублікаваў 42 працы, падрыхтаваў 20 кандыдатаў навук. Навуковыя працы М. І. Гарачкі прысвечаны пытанням узаемаадносін гаспадарак у міжгаспадарчай кааперацыі, узроўню рэнтабельнасці і закупачным цэнам, планам закупак сельскагаспадарчай прадукцыі і іншым актуальным пытанням. Асаблівую значнасць маюць распрацоўкі М. І. Гарачкі па вытворчаму патэнцыялу сельскагаспадарчых аб'ектаў і пабудове пры гэтым гаспадарчага механізма кіравання.

5. Ківейша Алена Іванаўна, 1932 г. нараджэння, беларуска, з сялян, эканаміст па спецыяльнасці, доктар эканамічных навук з 1988 г. прафесар кафедры Беларускага дзяржаўнага эканамічнага ўніверсітэта з 1988 г. Кандыдатам у члены-карэспандэнты ААН РБ вылучана вучоным саветам Белдзяржэканомуніверсітэта.

Працы А. І. Ківейша апублікаваны ў 88 навуковых і навукова-папулярных працах, у тым ліку ў дзвюх манаграфіях. Без сааўтараў яна апублікавала 60 прац, падрыхтавала чатырох кандыдатаў эканамічных навук.

А. І. Ківейша вядзе даследаванні па прынцыповых пытаннях развіцця кармавога аграпрамысловага комплексу. Яна прапанавала сваю праграму аграрнай рэформы Рэспублікі Беларусь.

6. Пракапенка Мікалай Фёдаравіч, 1923 г. нараджэння, украінец, з рабочых, інжынер-механік па спецыяльнасці, доктар эканамічных навук з 1981 г. па спецыяльнасці «Эканоміка планавання, арганізацыя кіравання АПК», прафесар, галоўны навуковы супрацоўнік Інстытута эканамічных праблем АПК з 1990 г. Кандыдатам у члены-карэспандэнты вылучаны вучоным саветам БелНДІЭПАПК. Ён апублікаваў 172 навуковыя працы, у тым ліку 8 манаграфій, падрыхтаваў 12 кандыдатаў і трох дактароў эканамічных навук.

М. Ф. Пракапенка ўнёс вялікі ўклад у вырашэнне праблем павышэння якасці сельскагаспадарчай прадукцыі, распрацоўку тэарэтычных асноў гэтай праблемы, стварэння арганізацыйна-тэхнічнага і эканамічнага кіравання якасцю. Ён з'яўляўся навуковым кіраўніком распрацоўкі агульнасаюзнай тэматыкі па якасці прадукцыі АПК.

7. Ціханоўскі Мікалай Станіслававіч, 1933 г. нараджэння, беларус, з сялян, вучоны-аграном па спецыяльнасці, доктар эканамічных навук з 1991 г., старшы навуковы супрацоўнік па спецыяльнасці «Эканоміка сельскай гаспадаркі», прафесар кафедры эканомікі і кіравання Беларускай рэспубліканскай школы кіравання АПК з 1991 г. Кандыдатам у члены-карэспандэнты вылучаны вучоным саветам па месцы працы.

М. С. Ціханоўскі мае 44 публікацыі, у тым ліку тры манаграфіі; без сааўтараў апублікаваў 27 прац; падрыхтаваў аднаго кандыдата навук. Навуковыя працы М. С. Ціханоўскага прысвечаны пытанням арганізацыі больш рацыянальнага выкарыстання біякліматычнага патэнцыялу рэспублікі, далейшага павышэння прадукцыйнасці працы і зніжэння матэрыяльных і працоўных затрат на адзінку прадукцыі.

8. Шапіра Барыс Міронавіч, 1930 г. нараджэння, яўрэй, са служачых, па спецыяльнасці настаўнік гісторыі сярэдняй школы, доктар эканамічных навук з 1991 г. па спецыяльнасці «Эканоміка, планаванне і арганізацыя кіравання сельскагаспадарчай вытворчасці», загадвае аддзелам арганізацыйных структур Інстытута эканамічных праблем АПК з 1991 г. Кандыдатам у члены-карэспандэнты вылучаны вучоным саветам па месцы працы.

Б. М. Шапіра мае 174 публікацыі, з іх дзевяць манаграфій; падрыхтаваў сем кандыдатаў навук.

Навуковыя распрацоўкі Б. М. Шапіры прысвечаны пытанням арганізацыі працы з улікам яе больш глыбокага тэхналагічнага і функцыянальнага падзелу і кааперацыі ва ўмовах станаўлення разнастайных форм уласнасці і гаспадарання. Ён распрацаваны прапановы па рэфармаванні сельскагаспадарчых прадпрыемстваў, стварэнні новых гаспадарчых структур ва ўмовах рыначнай эканомікі.

Экспертная камісія, станоўча ацаніўшы навуковыя працы прэтэндэнтаў у члены-карэспандэнты дактароў эканамічных навук М. І. Гарачкі, А. І. Ківейша, М. Ф. Пракапенкі, М. С. Ціхановскага і Б. М. Шапіры, устрымалася ад станоўчых рэкамендацый у сувязі з тым, што па ўзроставаму цензу яны не адпавядаюць патрабаванням Статута ААН Рэспублікі Беларусь.

Паўстала пытанне, ці мэтазгодна фарміраваць будучае ядро Аддзялення эканомікі з ліку толькі кандыдатаў навук, якія прэтэндуюць на выбранне членамі-карэспандэнтамі? Агульная характарыстыка пяці прэтэндэнтаў з ліку кандыдатаў навук па іх навуковым багажы і адпаведнасці аб'яўленай спецыяльнасці не дала падстаў для станоўчага вырашэння гэтага пытання. У іх ліку:

1. Сідаровіч Вадзім Андрэевіч, 1937 г. нараджэння, рускі, са служачых, кандыдат сельскагаспадарчых навук, мае толькі 28 публікацый, з іх 18 навуковых артыкулаў. Акрамя таго, яго спецыяльнасць «Кіраванне ў сацыяльна-эканамічных сістэмах» не адпавядае аб'яўленай спецыяльнасці, па якой павінны выбірацца члены-карэспандэнты.

2. Пятровіч Эдуард Аляксандравіч, 1939 г. нараджэння, беларус, са служачых, кандыдат сельскагаспадарчых навук, вучоны аграном па спецыяльнасці. З 43 публікацый 27 публікацый па прыватных пытаннях эканомікі сельскагаспадарчай вытворчасці.

3. Гарошка Васіль Майсеевіч, 1940 г. нараджэння, беларус, з сялян, аграном-эканаміст, кандыдат сельскагаспадарчых навук з 1976 г. па спецыяльнасці «Раслінаводства», старшыня калгаса імя Горкага Пінскага раёна з 1978 г., Герой Сацыялістычнай Працы з 1978 г. Ён мае толькі 12 публікацый, у тым ліку адну манаграфію, два навуковыя артыкулы.

4. Мароз Юрый Дзмітрыевіч, 1950 г. нараджэння, беларус, з сялян, інжынер-механік, кандыдат эканамічных навук з 1990 г. па спецыяльнасці «Эканоміка, планаванне і арганізацыя кіравання сельскагаспадарчай вытворчасцю», дырэктар саўгаса-камбіната «Белавежскі» з 1983 г. Ён мае 11 публікацый, у тым ліку адну манаграфію і адно аўтарскае пасведчанне.

5. Скакун Аляксей Сцяпанавіч, 1946 г. нараджэння, беларус, з сялян, вучоны заатэхнік, кандыдат эканамічных навук з 1987 г. па спецыяльнасці «Эканоміка, планаванне і арганізацыя сельскагаспадарчай вытворчасці», старшыня калгаса-камбіната «Памяць Ільіча» Брэсцкага раёна з 1982 г. Ён мае 10 публікацый, у тым ліку дзве манаграфіі.

Экспертная камісія лічыць, што кожны з прэтэндэнтаў у члены-карэспандэнты з ліку работнікаў вытворчасці — В. М. Гарошка, Ю. Д. Мароз і А. С. Скакун уносяць вялікі ўклад у развіццё сельскагаспадарчай вытворчасці і пытанне аб іх абранні членамі-карэспандэнтамі можа вырашыцца пры канчатковым фарміраванні Аддзялення эканомікі і новых выбарах.

Падводзячы вынікі разгляду аб'ектыўных даных прэтэндэнтаў для абрання членамі-карэспандэнтамі ААН РБ па спецыяльнасці «Эканоміка, планаванне і арганізацыя кіравання сельскагаспадарчай вытворчасцю», экспертная камісія канстатуе, што з наяўных прэтэндэнтаў не ўяўляецца магчымым сфарміраваць творчае ядро эканамістаў, на якое Прэзідыум ААН РБ мог бы абаперціся ў сваёй штодзённай рабоце па вырашэнні галоўных праблем сацыяльна-эканамічнага развіцця вёскі і вытворчасці харчавання.

У сувязі з тым што кандыдаты ў члены акадэміі па спецыяльнасці «Эканоміка, планаванне і кіраванне сельскагаспадарчай вытворчасцю» не ў поўнай ступені адпавядаюць высокім патрабаванням Статута ААН РБ, экспертная камісія ўстрымалася ад сваіх рэкамендацый і прапануе аб'явіць паўторныя выбары па эканамічных навуках аграпрамысловай вытворчасці ў 1992—1993 гг.

Аналіз прадстаўленых матэрыялаў да выбарання сапраўдных членаў і членаў-карэспандэнтаў ААН РБ паказвае, што сам працэс вылучэння кандыдатаў на выбаранне прайшоў на альтэрнатыўнай аснове і дэмакратычных прынцыпах, мае вялікае выхаваўчае і стымулюючае значэнне ў справе падрыхтоўкі і творчага росту вучоных высокай кваліфікацыі, умацавання агульных традыцый навукі.

Трэба адзначыць, што самы высокі рэйтынг вучоных—прэтэндэнтаў на выбаранне адзначаецца па ветэрынарных навуках і самы нізкі — па эканоміцы. Многія прэтэндэнты не маюць сваіх навуковых школ, не ўдзельнічаюць у падрыхтоўцы навуковых кадраў не толькі дактароў, але і кандыдатаў навук. Навуковы багаж многіх прэтэндэнтаў на выбаранне недастатковы. Некаторыя прэтэндэнты пасля абароны дысертацый спыняюць свой навуковы рост.

Такім чынам, на аб'яўленыя 25 вакансій выбраны чатыры акадэмікі і чатырнаццаць членаў-карэспандэнтаў. Агульная колькасць акадэміі ў цяперашні час складае дзевяць акадэмікаў і шаснаццаць членаў-карэспандэнтаў. З гэтага складу 2 чэрвеня 1992 г. сфарміраваны Прэзідыум акадэміі. Ёсць падставы меркаваць, што стварэнне такой прадстаўнічай акадэміі дазволіць паспяхова развіваць даследаванні па карэнных праблемах аграпрамысловага комплексу рэспублікі.